

Vantaa

Uusi maailmankartta

Visuaalisen taidekasvatuksen menetelmäopas

UUSI MAAILMANKARTTA

Julkaisija: Vantaan kaupunki

Taideohjaaja/taiteilija koulussa: Jaana Brinck

Luokanopettaja yhteistyössä: Eeva Lydecken

Maahanmuuttajaluokka/valmentava opetus 7–13-vuotiaat lapset

Uomarinteen koulu, Vantaa

Vantaan kaupunki/Taikalamppu

Taiteen keskustoimikunta/lastenkulttuuri

Valokuvat: Jaana Brinck, s. 6 Eeva Lydecken

Graafinen suunnittelu ja taitto: Tiina Kuoppala

Paino: Spin Press

© 2011

Menetelmäopastilaukset: pessi.taikalamppu@vantaa.fi

Sisällysluettelo

Esipuhe: Käsi ja savi, elämä ja maailma	5
Johdanto: Uusi maailmankartta: projekti, sisältö ja tavoitteet	6
Materiaalivalinta opettajan vahvuuksien mukaan	7
Projektin toteutus savityönä ilman keramiikkauunia	8
Kirjoittajan tausta taiteilijana ja taideohjaajana	8
Yhteistyökumppanit	8
Taideprojektin toteuttaminen koulussa	9
Vaihe 1. Työpajojen alustus, suunnitteleminen ja luonnosteleminen piirtämällä ..	10
Vaihe 2. Valtioiden muotoileminen savesta ja maalaaminen keramiikkaväreillä ..	14
Vaihe 3. Valokuvaaminen ja keramiikkalaattojen muotoileminen, keraamisten siirtokuvien kiinnittäminen keramiikkalaatoille	18
Vaihe 4. Merialueiden suunnitteleminen piirtämällä ja muotoileminen savesta ..	22
Vaihe 5. Palaute ja avajaisjuhlat	26
Loppusanat	30
Projektissa käytetyt keramiikkamateriaalit	25
Työturvallisuus	25

Taikalamppu-menetelmäoppaat

Kädessäsi on ainutlaatuinen opas, jonka avulla voit avata kulttuurin kokemisen maailmaa ja toteuttaa uudenlaisen työpajan tai taidehetken lasten tai nuorten kanssa. Se on syntynyt Taikalamppu-verkostossa, osana valtakunnallista lasten- ja nuorten kulttuurikeskusten kehitystyötä.

Taikalamppu-verkosto on toiminut vuodesta 2003 alkaen, ja sitä tukee opetus- ja kulttuuriministeriö. Lastenkulttuurikeskusten verkostossa on tällä hetkellä yksitoista jäsentä eri puolilla Suomea. Niillä kullakin on omat kehitystehtävänsä, jotka liittyvät eri taiteenlajeihin ja myös laajempiin kokonaisuuksiin kuten esimerkiksi monitaiteisuuteen tai kulttuurien kohtaamiseen (www.taikalamppu.fi).

Taikalamppu-menetelmäopas toteuttaa tiettyjä arvoja, jotka ovat yhteisiä kaikille verkoston toimijoille. Niitä ovat jokaisen lapsen ja nuoren oikeus taide- ja kulttuuripalveluihin, lapsi ja nuori aktiivisena toimijana, taide ja kulttuuri osana lasten ja perheiden hyvinvointia, taiteen raja-aitojen rikkominen, kulttuurien välinen vuoropuhelu sekä vankka usko ammattitaitoon. Tavoitteenamme on, että nämä arvot leviävät menetelmäoppaistemme avulla ympäri Suomen – myös sinne, missä ei ole varsinaisia lastenkulttuurikeskuksia.

Toivotamme sinulle ja ryhmällesi lämmittäviä Taikalampun säteitä ja onnistunutta taidehetkeä!

Terveisin,
Taikalamppu-verkoston toimijat

Esipuhe } Luokanopettajan ajatuksia

Käsi ja savi, elämä ja maailma

Valmistava maahanmuuttajaluokkani Uomarin-teen koulusta pääsi kevätlukukaudella 2011 Vantaan kaupungin tarjoamaan Uusi maailmankartta-taideprojektiin.

Luokassani opiskeli kolmetoista lasta. Kansalaisuuksia oli kuusi, ikäjakauma 7–13. Kaikki alakoulun luokkatasot 1–6 olivat edustettuina. Suurin osa oppilaista oli tullut Suomeen syksyllä, mutta muutama oppilas saapui maahan vasta keväällä. Hekin kaikki ehtivät mukaan projektiimme.

Maahanmuuttajalapselle koulun aloittaminen uudessa maassa ja kulttuurissa on suuri ja vaativa elämänmuutos. Lapsien koulutaustat ovat hyvin vaihtelevia. Kulttuuriset erot ovat suuret. Lapsen elämässä on myös voinut olla vaikeita ja raskaita vaiheita. Opiskeleminen joka päivä monta tuntia vieraalla kielellä on rankkaa ja vaatii jatkuvaa keskittymistä. Näiden seikkojen takia on tärkeää keventää koulupäivää taito- ja taideaineilla.

Uusi maailmankartta -projekti soveltui erinomaisesti maahanmuuttajalapsille. Minulle ja koko luokallemme oli elämys saada asiantuntevaa ja taidokasta opetusta oikealta keramiikkataiteilijalta Jaana Brinckiltä.

Projekti pyörähti mukavasti käyntiin oman kehon itse valitun asennon ja luokkatoverin piirtämien ääriiivojen kautta. Yhdessä tekeminen oli jatkuvasti

läsnä. Oma valtio kuului kiinteästi yhteiseen maailmankarttaan. Lapsi tunsu heti kuuluvansa ryhmään. Oppilaiden keksiessä omia maitaan oli mahdollisuus puhua omasta menneisyydestä sekä nykyisyydestä. Kielitaidon ollessa puutteellinen kädet kertoivat sa-ven voimalla.

Projekti kesti koko kevään. Tällainen suuri projekti ja haastava päämäärä antoi kaikille onnistumisen iloa ja itsetuntoa. Tehtiin yhdessä jotain hienoa ja pysyvää. Oppilaille oli kasvattavaa ja kehittävää työskennellä pitkäjännitteisesti hyvän lopputuloksen eteen.

Maiden valmistuessa niiden sijaintia maailmankartalla mietittiin ja suunniteltiin yhdessä moneen kertaan. Oli hienoa seurata, miten oppilaiden yhteistyö kehittyi kevättä kohti. Tällaisen projektin parissa työskentely myös lähensi oppilaita ja opettajaa. Näin ja löysin oppilaissani piirteitä ja valmiuksia, joita en ehkä tavallisessa koulun arjessa olisi huomannut.

Lopputulos ylitti kaikki odotukset. Olimme saaneet aikaan upean taideteoksen yhdessä. Uusi maailmankartta -keramiikkareliefi komeilee nyt kaikkien ilona koulumme ruokalassa.

Eeva Lydecken Vantaalla 9.8.2011

Johdanto

Uusi maailmankartta: projekti, sisältö ja tavoitteet

Uusi maailmankartta on kevätlukukaudella 2011 toteutunut taideprojekti vantaalaisessa Uomarinteen alakoulussa. Projektin aikana luokka toteutti koulun ruokalaan sijoitettavan keramiikkareliefin. Jokainen luokan oppilas suunnitteli ja toteutti sa-vityönä oman ”valtionsa”, jotka sitten koottiin yhteen reliefiksi, Uudeksi maailmankartaksi. Luokka teki maailmankarttaan keramiikasta sinisen reunuksen, jonka lapset nimesivät Värimereksi. Oppilaat myös valokuvasivat kouluympäristöään ja nämä kuvat siirrettiin keramiikkalaatoille, ke-raamisiksi ”postikortteiksi”.

Lapset pitivät työskentelyn ajan päiväkirjaa opet-tajansa johdolla. Tähän päiväkirjaan he tallensivat omien valtioidensa nimiä ja tarinoita asukkaista ja maisemista. Projektin eri työvaiheita dokumentoi-tiin valokuvaamalla.

Uusi maailmankartta -taideprojekti toteutettiin alakoulussa, mutta menetelmä sopii yhtä hyvin ylä-koulun puolelle.

Taideprojektiin osallistuva luokka oli maahan-muuttajista koostuva valmentava luokka. Projektin alkaessa tammikuussa 2011 luokalla oli kymmenen 7–13-vuotiaasta oppilasta. Maaliskuussa tuli kolme oppilasta lisää. Vierailin luokassa kevään aikana noin yhden kerran viikossa. Työpajoja oli 22 ja ne kestivät noin kaksi tuntia kerrallaan. Työpajoissa lap-sia ohjaamassa olivat myös luokan oma opettaja Ee-va Lydecken ja kouluavustaja Marja-Liisa Hänninen.

Taide on kommunikointiväline ihmisen tunteiden ja ulkoisen todellisuuden välillä. Kuvataiteen teke-misen avulla voidaan avata uusia kommunikoinnin ja yhdessäolon väyliä, jotka eivät ole sidoksissa kie-lelliseen ilmaisuun, mikä maahanmuuttajalapsilla joskus puuttuu kokonaan.

Projektin tavoitteet:

- Antaa lapsille mahdollisuus tutustua uuteen elinympäristöönsä tekemällä havaintoja ja liittämällä ne omaan henkilöhistoriaan.
- Tukea lapsen ympäristösuhteen kehittymistä käsittelemällä elinympäristöön ja omaan itseensä liittyviä havaintoja kuvallisesti.
- Luoda taiteesta hyvinvointia: kehittää koulun kuvataidekasvatusta yhteisötaiteen keinoin ja lisätä taiteilija-lapsi-vuorovaikutusta koulussa.
- Kehittää ja laajentaa koulua paikallisena ja didaktisena oppimisympäristönä ja siten tukea oppimisprosessia.

Projektin sisällöt linkittyivät luontevasti ihmisenä kasvaminen- ja kansainvälisyys-aihekokonaisuuk-siin opetussuunnitelmassa.

Materiaalivalinta opettajan vahvuuksien mukaan

Työpajan toteuttaminen keramiikasta vaatii ohjaa-jalta perustietoja ja -taitoja keramiikan valmistuk-sesta. Tämän oppaan tarkoituksena ei ole opettaa keramiikan perusteita, vaan lähdetään siitä, että opettaja hallitsee perusteet. On myös mahdollista kutsua oman alueen keramiikkataiteilija projektiin työpariksi tai pyrkiä saamaan esimerkiksi Veso-koulutuksen kautta keramiikkaopetusta.

Menetelmän voi aivan yhtä hyvin toteuttaa muil-lakin materiaaleilla. Paperi ja pahvi soveltuvat erin-omaisesti. Teoksen voi toteuttaa myös luonnonma-teriaaleista, tekstiilistä tai puutyönä. Kollaasimaiset (leikkaa ja liimaa) eri materiaalien yhdistelmät ja tilkkumainen työskentely sopivat erinomaisesti. Entä voisiko teoksen toteuttaa elokuvan keinoin tai vaikkapa äänimaailmana? Menetelmää kan-nattaa soveltaa luovasti ja rohkeasti, omien vah-vuuksien mukaan!

Projektin toteutus savityönä ilman keramiikkauunia

Savesta tulee keramiikkaa polttoprosessin aikana. Jos savesta valmistettu teos halutaan ripustaa seinälle, niin se täytyy polttaa keramiikkauunissa savesta riippuen 1050–1250 asteen lämpötilassa. Jos koulussa ei ole keramiikkauunia, niin kannattaa tiedustella polttopalvelua esimerkiksi oman kunnan kulttuuripalveluilta. Jos menetelmä halutaan toteuttaa savityönä ilman keramiikkapolttoa, niin se on mahdollista. Tällöin valmista teosta ei voi ripustaa seinälle. Maailmankartan voi koota pöytäpinalle tai lattialle. Vaikka lopputulos ei ole yhtä kestävä kuin poltettu keramiikka, niin se on helpompi ja kevyempi versio luokkatyöskentelyyn. Kuivuneen saven voi hyvin maalata vesiväreillä, pullopeiteväreillä tai akryyliväreillä. Saven voi jopa kierrättää projektin jälkeen laittamalla kuiva savi veteen liukenemaan. Ennen uusiokäyttöä märkä savi kuivataan kipsilevyn päällä sopivan pehmeäksi ja muokataan vaivaamalla. Tässä tapauksessa prosessin merkitys kasvaa ja luonnosten, työpäiväkirjan ja valokuvatun dokumentaation merkitys korostuu.

Kirjoittajan tausta taiteilijana ja taideohjaajana

Olen valmistunut Taideteollisen korkeakoulun Keramiikka- ja lasisuunnittelun osastolta taiteen maisteriksi vuonna 1999. Vuosina 2003–2005 opiskelin Lahden muotoiluinstituutissa täydennyskoulutuksena Taiteen perusopettajan pedagogiset erikoistumisopinnot, minkä jälkeen olen jatkanut työn ohessa taidekasvatuksen opintoja Aalto-yliopistossa muuntokoulutettavana vuodesta 2008.

Olen toiminut vapaana keramiikka- ja kuvataiteilijana sekä taidekasvatustehtävissä pääosin lasten ja nuorten kuvataidekouluissa, Nurmijärven, Keravan ja Vantaan kuvataidekouluissa sekä Vantaan kaupungin peruskoululaisille suunnatuissa Taikalamppu-työpajoissa. Lukuvuonna 2008–2009 toteutin Ihan Pihalla -yhteisötaideprojektin Vantaalla Kivistön alakoulussa. Projektissa kaikki koulun oppilaat valokuvasivat koulun pihaa ja maalasivat keramiikkalaattoja. Nämä keramiikkalaatat sijoituivat 2011 Marja-Vantaan alueelle rakennettuun Kanniston kouluun. Tämän projektin kokemusten pohjalta lähdin suunnittelemaan taideprojektia, jossa työskentelisin pitkäjänteisesti yhden luokan kanssa koko lukukauden ajan.

Oma taiteellinen työni (www.jaanabrinck.com) on jo useiden vuosien aikana liittynyt elinympäristön tutkimiseen, joten se tuntui luontevalta ja tärkeältä lähtökohdalta myös Uusi maailmankartta -taideprojektia suunniteltaessa.

Yhteistyökumppanit

Projektin toteutumisen tässä laajuudessa mahdollistivat monet yhteistyökumppanit. Kiitokset Uomarinteen koululle ja sen valmentavan luokan oppilaille sekä opettaja Eeva Lydeckenille sujuvasta ja hedelmällisestä yhteistyöstä. Kiitokset myös Taiteen keskustoimikunnalle ja Vantaan kaupungin lastenkulttuurin Taikalamppu-projektille, jotka rahoittivat työskentelyäni koulussa.

Taideprojektin toteuttaminen koulussa

Olen tätä menetelmäopasta varten jakanut työskentelyn viiteen vaiheeseen. Luokka-työskentelyssä nämä vaiheet limittyivät toisiinsa tarpeen mukaan. Työpajojen etenemisessä lähtökohtia olivat joustavuus ja oppilaslähtöisyys. Projektin suunnittelussa kannattaa jättää aikataulu väljäksi. Aikaa koko projektin toteuttamiseen olisi hyvä varata kokonainen lukukausi, etenkin, jos teos tehdään keramiikasta. Eri työvaiheita on monia, ja on etu, jos toteuttamiseen on aikaa ilman kiireen tuntua. Voit tietenkin suunnitella juuri sellaisen kokonaisuuden, joka sopii teidän luokallenne. Kaikkia vaiheita ei tarvitse välttämättä toteuttaa.

Projektin eteneminen:

- Vaihe 1. Työpajojen alustus, suunnitteleminen ja luonnosteleminen piirtämällä
- Vaihe 2. Valtioiden muotoileminen savesta ja maalaaminen keramiikkaväreillä
- Vaihe 3. Valokuvaaminen ja keramiikkalaattojen muotoileminen, keraamisten siirtokuvien kiinnittäminen keramiikkalaatoille
- Vaihe 4. Merialueiden suunnitteleminen piirtämällä ja muotoileminen savesta
- Vaihe 5. Palaute ja avajaisjuhlat

1

Vaihe 1.

Työpajojen alustus,
suunnitteleminen ja
luonnosteleminen piirtämällä

Ensimmäisellä työpajakerralla kerrottiin projektista yleisesti ja tutustuttiin kartan käsitteeseen. Alustuksen jälkeen piirsimme suurelle paperille muodon, joka perustui oman vartalon fyysisiin rajoihin. Tämä muoto oli peruslähtökohta ”oman valtion” suunnitteluun. Suurikokoiset piirrokset pienennettiin ja muotoiltiin kokonaisuudeksi, joka sopi yhteen toisten ”valtioiden” kanssa.

1. Piirretään lattialla isossa koossa
2. Pienennetään piirros
3. Luonnostellaan
4. Leikataan luonnos taustasta
5. Nimetään
6. Sovitetaan yhteen toisten piirrosten kanssa yhteiseksi maailmankartaksi

Työpajojen alustus

Lasten kanssa on hyvä käydä läpi kartan käsitettä. Mikä on kartta? Millä tavoin vanhoissa kartoissa on esitetty asioita piirtämällä? Miten Suomen ja muiden valtioiden rajat ovat muuttuneet vuosisatojen saatossa? Huomioidaan yhdessä, että valtioiden rajat ovat muuttuvia, pikemminkin kuin pysyviä. Jospa voisimme mielikuvituksemme avulla luoda kokonaan uuden, oman valtion? Minkälainen se olisi? Pystyisimmekö kokoamaan näistä uusista valtioista uuden maailmankartan? Ylipäätään alustuksen aikana pyritään vapauttamaan mielikuvituksen käyttöä sekä heittäytymistä ja kokeilunhalua. Pyritään luomaan turvallinen ilmapiiri, jossa lasten ideat ja ratkaisut hyväksytään.

Aiheita, joita on hyvä ottaa yhdessä esille: nykyaikainen (maailman)kartta, aarrekartta, antikvaarinen kartta piirroksineen, Suomi-neito (ajatuksellinen linkki siihen, että valtion muoto voi muistuttaa ihmistä), tiet, vesialueet, kaupungit ja nimeäminen. Voit ottaa myös karttakirjoja mukaan.

Vinkki

Jos Uusi maailmankartta tehdään todella suureen kokoon esimerkiksi liikuntasalin seinälle aaltopahvista tai voimapaperista, niin silloin muotoja ei tarvitse pienentää.

1. Työskennellään lattialla suuressa koossa. Piirretään opilaan vartalon mukaan ääriviivat (ks. s. 10). Lapsen fyysiset rajat muodostavat oman "valtion" rajat.

2. Valtion muoto pienennetään sisäkkäisten muotoviivojen avulla ja luonnostellaan vesialueita, teitä, vuoria ja metsiä.

3. Valtiot sovitetaan yhteen maailmankartaksi, ja piirretään ääriviivakopio mittakaavassa 1:1.

Työskentelyohjeet

Suunnitteleminen ja luonnosteleminen piirtämällä

Levitetään lattialle jokaiselle oppilaalle oma, noin neliömetrin kokoinen paperi. Tähän tarkoitukseen sopii erinomaisesti suuressa rullassa oleva voimapaperi tai remontoinnissa käytettävä suojapaperi, joka on noin metrin levyistä. Oppilas valitsee asennon, jossa haluaa olla paperin päällä. Käveri tai opettaja piirtää paperille rajat, jotka vartalo muodostaa. Tällä tavoin lapsen fyysiset rajat muodostavat ”oman valtion” rajat. Tämä suurikokoinen muoto pienennetään piirtämällä yhä uusia muotoviivoja aina ulomman kehän sisäpuolelle. Muodon tulee olla enintään sen kokoinen, että sen mukaan tehty savityö mahtuu keramiikkauuniin. Sen jälkeen luonnostellaan piirtämällä tai maalaamalla vesialueet, kaupungit ja tiet valtioihin sekä pohditaan nimiä ja asukkaita. Kun luonnos on valmis, se leikataan irti suuresta paperista.

Pienennetty, leikattu luonnos kopioidaan toiselle paperille (paperikaava jatkotyöskentelyä varten). Ruskea voimapaperi on tähän hyvä, koska se kestää kosteutta. Pelkät ääriviivat riittävät. Muista merkitä kopioon, mikä on piirroksen yläpuoli eli varo sitä, että paperikaavat käännetään vahingossa peilikuviksi, jolloin ne eivät enää sovi toisiinsa.

Laitetaan lattialle suurikokoinen paperi, johon mahtuvat koko luokan valtiot. Sovitetaan yhteen kaikkien valtiot yhdeksi isoksi maailmankartaksi. Piirretään ääriviivakopio. Maailmankartan kuva suunnitellaan ja kopioidaan mittakaavassa 1:1 kokoon savityöskentelyä varten.

Vinkki

Työ voidaan toteuttaa myös huomattavasti pienemmässä koossa kuin esimerkkiprojekti. Tällöin oman valtion suunnittelun lähtökohdaksi voi ottaa esimerkiksi omat kädet tai jalat koko vartalon sijaan.

2

Vaihe 2.

Valtioiden
muotoileminen savesta ja
maalaaminen keramiikkaväreillä

Seuraavilla työpajakerroilla tehtiin savityöt ja ne kuivatettiin ja sitten raakapoltettiin. Lapset tekivät savityöt suoraan paperikopion päälle, jolloin niiden muoto säilyi tarkasti. Tämä paperi otettiin varovasti alta pois, kun savityö oli kuivunut ”nahkakuivaksi” eli kantoi muotonsa. Jos paperia jää vähän kiinni savityön pohjaan, se ei haittaa. Paperi palaa pois keramiikkapoltossa. Kuitenkin on hyvä, että paperia ei joudu uuniin suuria määriä, jotta ei synny liikaa savua. Raakapolton jälkeen oppilaat maalasivat omat valtionsa matalanpolton sivellinlasitteilla.

- 1. Tehdään savityö paperikaavan päälle**
- 2. Kuivatetaan savityöt hitaasti**
- 3. Työt raakapoltetaan**
- 4. Oppilaat maalaavat valtionsa keramiikkaväreillä**

Työskentelyohjeet

Savityöskentely

Savityö aloitetaan laittamalla savea paperikaavan päälle (luonnoksen kopio, jossa on vain ääriviivat). Ole huolellinen, että kuva on oikein päin, ei peilikuvana. Savea lisätään suoraan paperin päälle reilun kokoisina paloina, jotka painetaan aina huolellisesti toisen savipalan päälle, ei viereen, jotta ei synny saumoja. Tällä tavoin täytetään koko kaavapaperi. Painamalla savi litistyy tasaiseksi ja muodostaa pohjan muotoilulle. Savityön on hyvä olla vähintään 2 cm paksu, jotta sitä voidaan muotoilla myös kaivertamalla. Savi voi mennä tasaisesti noin 5 mm paperikaavan reunojen yli. Näin ennakoidaan saven kutistuminen kuivumisen ja polton aikana.

Kun muoto on valmis, aloitetaan pinnan käsittely. Savityön pinnan ei tarvitse olla tasainen, vaan käden jäljen on hyvä näkyä. Pinnasta tulee rikas, kun siihen tehdään painaumuksia, piirrosjälkiä tai muuta kuviointia. Pintaan tulevat elementit (esimerkiksi linnat, talot, vuoret, eläimet tai sillat) voidaan muotoilla erikseen. Ne voidaan liittää savityön liitostekniikalla (ks. kuvateksti 3, sivu 16). Tiet voidaan tehdä piirtämällä saven pintaan ja järvet ja joet kaivertamalla. Varo savitöissä kuitenkin liian ohuita ja paksuja kohtia. Savityön tulisi olla kauttaaltaan noin 1–2,5 cm paksuinen. Oppilaat voivat kuitenkin huoletta, reilulla kädellä muotoilla maaston muotoja, esimerkiksi vuoria, sillä yli 2 cm:n paksuiset kohdat tulee kaivertaa jälkeenpäin ontoiksi.

1. Savea lisätään paloina suoraan paperikaavalle. Uusi pala painetaan aina edellisen päälle. Paperikaava poistetaan ennen polttoa.

2. Pintaan tulevat asiat voidaan muotoilla erikseen. Ne liitetään savi-työn liitostekniikalla.

3. Liitettävät savipinnat raaputetaan, väliin laitetaan savilietettä, painetaan tiukasti kiinni toisiinsa ja sen jälkeen vielä viimeistellään saumat painamalla muovailupuikolla.

Savityöt
kutistuvat keraamisen valmistusprosessin aikana noin kymmenen prosenttia, joten aivan millimetritarkkaa työskentelyä ei kannata korostaa. Savityö voi tulla tasaisesti noin puoli senttiä paperikaavan yli, jolloin kutistuma ennakoidaan.

Lasten on hyvä tehdä ensin savesta pienet kokeilupalat, johon kokeilevat erilaisia pintoja painelemalla, raaputtamalla ja piirtämällä. Tähän testipalaan on helppo myöhemmin harjoitella myös keramiikkaväreillä maalaamista.

Kun pakkaat savityöt muovipussiin työpajojen välillä välttä savilevyjen vääntymistä. Pussiin voi laittaa kostean kangasrievun työn päälle, ei kuitenkaan liian märkää!

Työskentelyohjeet

Maalaaminen keramiikkaväreillä

Kun oppilaat saavat valmiiksi saven muotoilun, valtiot kuivatetaan hitaasti ja raakapoltetaan. Sivellinlasitteista on hyvä tehdä etukäteen koepalat. Projektissa käytettiin Botz matalan polton sivellinlasitteita, joita jälleenmyy Kerasil Oy. Sivellinlasitteita tulee yleensä sivellä aika reilu kerros, jotta lopputuloksesta tulee mehevä ja kirkas. Etenkin punaiset värit vaativat paksun kerroksen. Siveltimien lisäksi

voidaan käyttää myös palloruiskuja tai Superwrite-koristelukyiniä (Kerasil Oy). Superwrite-koristelukynien palloruiskupakkauksia voi myöhemmin täyttää Botz-sivellinlasitteilla. Joka kohtaa ei tarvitse peittää sivellinlasitteilla, vaan saven väriä voi hyvin jättää esiin. Kannattaa suosia selkeitä värialueita. Monivivahteisia värejä saat esimerkiksi laittamalla monta eri vihreän sävyä päällekkäin.

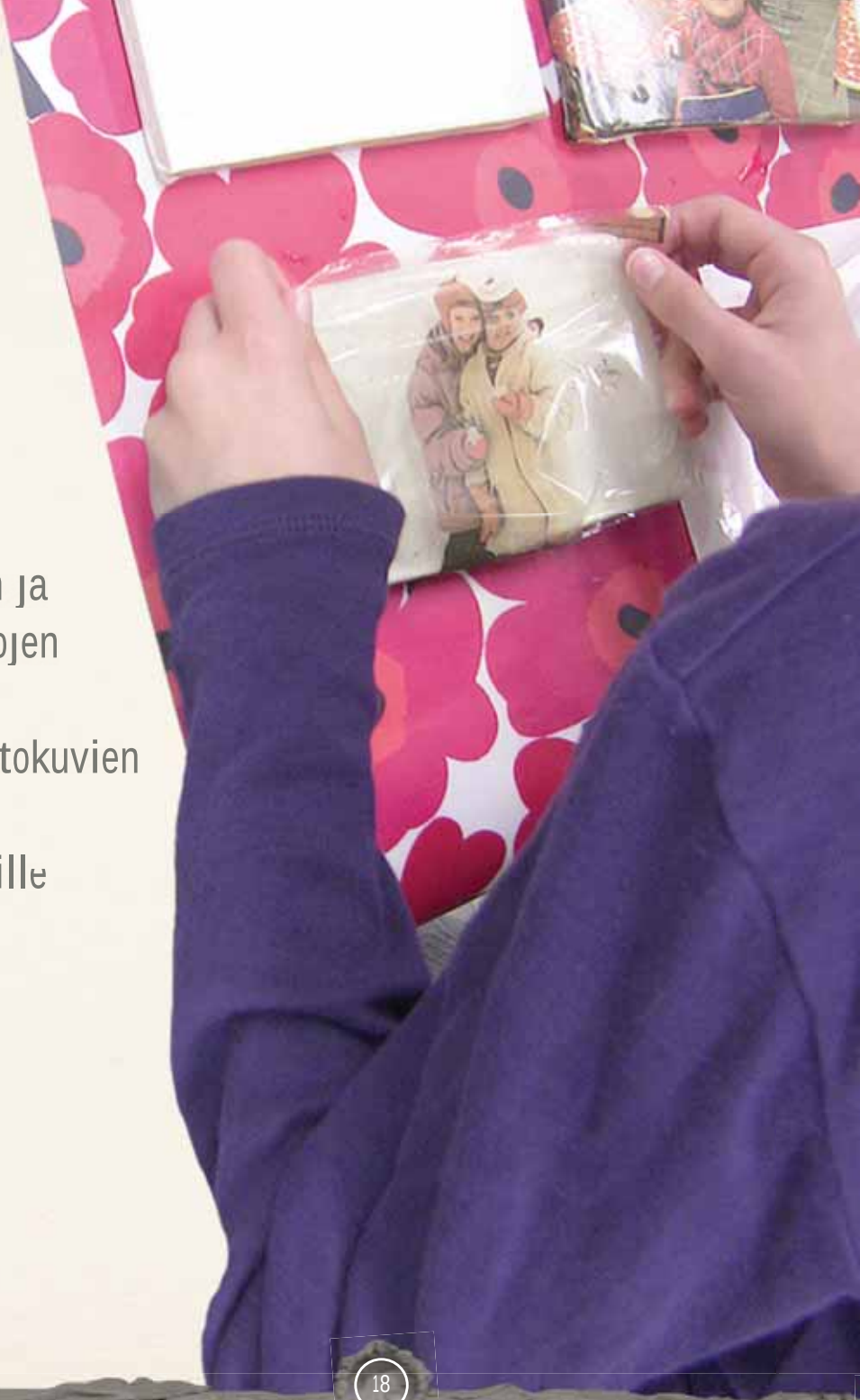
4. Oppilaat kokeilevat, sopivatko valtiot enää toisiinsa raakapolton jälkeen.

5. Valtiit maalataan sivellinlasitteilla raakapolton jälkeen, ja tehdään vielä lasituspoltto.

3

Vaihe 3.

Valokuvaaminen ja
keramiikkalaattojen
muotoileminen,
keraamisten siirtokuvien
kiinnittäminen
keramiikkalaatoille

Uusi maailmankartta -projektissa kulki savitöiden tekemisen rinnalla myös valokuvaustehtävä. Lapset valokuvasivat koulun alueelta itselleen merkityksellisen paikan tai asian. Lapsista otettiin myös valokuva tässä paikassa. Tämän kuvan parioksi oppilas sai tuoda kotoaan kuvan perhealbumista. Kuva oli mahdollista myös piirtää. Valokuvat skannattiin ja niistä teetettiin tietokonetulosteiset keraamiset siirtokuvat (Tadema Designs Ltd. Englanti). Tilausohjeet löytyvät nettisivuilta www.tademadesigns.com.

Siirtokuvien pohjaksi lapset tekivät postikorttikokoiset keramiikkalaatat, jotka lasitettiin Varnian valkoisella, laajapolttoisella 3012-lasitteella, joka on toimiva lasitepohja tietokonetulosteisille keraamisille siirtokuville. Siirtokuvat kiinnitetään valmiille, lasitetulle keraamiselle pinnalle, jonka jälkeen tehdään vielä kolmas poltto, niin kutsuttu koristelupoltto. Keraamiset siirtokuvat poltettiin keramiikan pintaan kiinni 1030 asteen lämpötilassa keramiikkauunissa.

Keraamisista valokuvalaatoista yhdistettiin kuvapareja, joista koottiin myöhemmin kuvakollaasi koulun seinälle.

Työskentelyohjeet

Siirtokuvien kiinnittäminen lasitetulle keramiikkalaatalle

Tarvikkeet: keramiikkalaatta, keraaminen siirtokuva, vesiastia, käsi- tai talouspaperia.

Laita siirtokuva mukavan lämpimään veteen likoamaan muutamaksi minuutiksi, kunnes kuvakalvo irtaantuu taustapaperista. Siirtokuvan irrottaminen toimii myös haaleassa vedessä, mutta kuvakalvo irtaantuu hitaammin.

Siirrä märkä kuvakalvo keramiikkalaatan päälle.

Kuivaa keskeltä reunoja kohti talouspaperilla. Katso, että kuvakalvon alle jääneet ilmakuplat poistuvat.

Vinkki
Tehtävää ei tarvitse välttämättä tehdä keramiikasta. Kuvaparit voi toteuttaa myös valokuvakollaasina tai piirroksina.

Siirtokuvien pohjana voit käyttää myös tehdasvalmisteista, kotimaista Pukkilan Harmony-sarjan kiiltäväpintaista, valkoista keramiikkalaattaa ja polttaa kuvan kiinni keramiikkauunissa.

Jos keraamiset postikortit halutaan sijoittaa pysyvästi koulun seinälle, keramiikkalaatoista ja siirtokuvista voi kohtuullisen helposti tehdä tuplakappaleet, jolloin lapset saavat myös itselleen kuvaparin muistoksi.

1. Siirtokuvien pohjaksi oppilaat tekivät postikorttikokoiset keramiikkalaatat.

2, 3 ja 4. Siirtokuvakalvot liotetaan vedessä irti taustapaperistaan. Taustapaperia voi käyttää tukena, kun kuvakalvo siirretään keramiikkapinnalle. Siirtokuva liitetään valmiille, lasitetulle keramiikkapinnalle, minkä jälkeen tehdään vielä koristelupoltto valmistajan ohjeen mukaan.

Valokuviin liittyvä tehtävä:

Postikortti ystävälle tai sukulaiselle

Ystäväsi entisessä kotimaassasi on kysynyt sinulta, minkälainen koulusi on? Haluaisit lähettää postikortin ystävällesi ja näyttää yhden asian koulustasi. Mitä siinä kuvassa on? Entä, jos haluaisit kertoa kotimaastasi jonkin asian suomalaiselle ystävällesi, niin mitä siinä kuvassa olisi.

1. Minkälaisen valokuvan haluaisit ottaa koulustasi?
2. Minkälainen muisto (tapahtuma, ihminen, eläin) kertoo entisestä kotimaastasi?

Voit pyytää kotoa lainaksi oikeaa valokuvaa tai voit piirtää kuvan.

4

Vaihe 4.

Merialueiden
suunnitteleminen piirtämällä ja
muotoileminen savesta

Teimme Uuden maailmankartan valtioiden ympärille keramiikasta myös merialueen, joka yhdistää eri valtiot visuaalisesti. Lapset antoivat tälle merelle nimen Värimeri. Kun meripalojen muotoilu oli valmis, ne kuivatettiin hitaasti ja raakapoltettiin. Sen jälkeen ne lasitettiin sinisellä lasitteella. Merialueiden suunnittelussa oli tärkeää piirtää ensin paperikaavat, joiden päälle savityöt oli helppo muotoilla, samaan tapaan kuin valtiotkin muotoiltiin.

Työskentelyohjeet

Asetelkaa valmiit keraamiset valtiot suhteessa 1:1 suuren luonnospaperin päälle. Tässä vaiheessa voitte vielä muuttaa keramiikkapalojen paikkaa ja asentoa, jos se on tarpeen. Vahvistakaa valtioiden ääriviivat. Piirtäkää reunustalle sopivan kokoiset meripalat, välttäkää kovin ohuita kaistaleita, koska niiden valmistuksessa savi usein vääntyy. Varmistakaa, ettei mikään pala ole keramiikkauunin uunilevyä suurempi. Palojen on hyvä olla A4-kokoista paperia pienempiä, niin niitä on helpompi käsitellä.

Numeroikaa jokainen piirretty pala ja valokuvataa kokonaisuus ennen leikkaamista. Piirtäkää myös jokaiseen kaavapalaan nuoli, joka osoittaa miten päin pala on etelä-pohjoissuunnassa.

Kun olette leikanneet meripalakaavat irti luonnospaperista, voitte aloittaa savityön. Savea lisätään paloina suoraan paperikaavan päälle, kuten valtiota tehdessä. Liittäkää savipala aina edellisen palan päälle, ei viereen, jotta saumasta tulee mahdollisimman kestävä. Varmistakaa, että paperikaava on oikein päin alustalla, ettei savipaloista tule peilikuvia. Merkitse savipalaan aina vastaavan paperikaavan numero ja nuolen suunta.

Vinkki

Meren aallot syntyvät painalluksista ja piirrosjäljistä, jotka lapset itse keksivät. Voitte merkitä kaava-arkkeihin aaltojen suunnan, jolloin eri palat yhdistyvät visuaalisesti toisiinsa ja palojen aaltokuviot kulkevat samansuuntaisesti.

1. Suunnitteluvaiheessa on tärkeää, että jokainen piirretty pala numeroidaan ja kokonaisuus valokuvataan.

2. Savea lisätään paloina suoraan paperikaavalle. Uusi pala painetaan aina edellisen päälle. Paperikaava poistetaan ennen polttoa.

3. Oppilaat keksivät erilaisia tapoja tuottaa aaltojen pintakuviointia.

4. Värimeri on valmis. Huolellisuus suunnitteluvaiheessa takaa onnistuneen lopputuloksen.

Projektissa käytetyt keramiikkamateriaalit

Käytetyt savet olivat Buff-kivitavarasavea (Varnia Oy, www.varnia.fi) sekä WM kivitavarasavea (Kerasil Oy, www.kerasil.fi), joissa oli joukossa hienoa samottia. Projektissa käytetty valkoinen, peittävä lasite oli laajapolttainen, valkoinen 3012 (Varnia Oy). Keramiikkavärit olivat Botzin matalan polton sivellinlasitteita (Kerasil Oy). Kaikki keramiikkamateriaalit ja niiden yhteensopivuus on hyvä testata koepoltoissa ennen käyttöä. Tällä tavoin tehdään samalla koepaloista väripaletti oppilaille luokkatyöskentelyä helpottamaan.

Keraamiset siirtokuvat tilattiin Englannista, Tadema Designs Ltd.:ltä (www.tademadesign.com).

Työturvallisuus

Noudata keramiikkamateriaalien valmistajien ja jälleenmyyjien ohjeita polttolämpötilojen ja työturvallisuuden osalta. Hyvä perussääntö on, että pölynmuodostusta tulee välttää ja keramiikkavärejä ja -lasitteita käsiteltäessä tulee käyttää suojakäsineitä.

Jos taideprojektin aikana toteutetaan seinälle kiinnitettävä keramiikkareliefi, tulee kiinnitys antaa rakennusalan ammattilaisten tehtäväksi. He osaavat arvioida turvallisen kiinnitystavan raskaalle teokselle.

5

Vaihe 5.

Palaute ja avajaisjuhlat

Jo varhaisessa vaiheessa päätimme, että juhlistamme reliefin valmistumista avajaisilla. Tämän tilaisuuden tarkoituksena oli koota yhteen kuluneen kevään tapahtumat sekä esitellä valmista teosta myös muille. Emme ehtineet ripustaa valmista teosta seinälle ennen lukukauden loppumista, joten kuvissa teos on koottuna luokan lattialle. Kutsuvieraina olivat koulun kaksi muuta luokkaa opettajineen, rehtori sekä oppilaiden vanhempia. Tilaisuudessa pidettiin puheita, kukitettiin projektiin osallistuneet oppilaat ja katsottiin videotykiltä projektin dokumentaatiota.

Juhlien jälkeen tutustuimme oppilaiden tekemään työskentelypäiväkirjaan yhdessä ja keskustelimme projektin eri vaiheista, mikä oli ollut parhainta ja mikä oli ollut vaikeaa. Luimme yhdessä lasten kirjoittamat, valtioista kertovat tarinat. Oppilaille oli merkittävää, että katsoimme valokuvia projektin eri vaiheista. Tärkeää oli myös, että jokaisesta luokan oppilasta oli dokumentointivaiheessa otettu ainakin yksi kuva.

Avajaisjuhlien ryhmäkuvassa oppilaat sekä Jaana Brinck (toinen vasemmalta) ja Eeva Lydecken (kolmas oikealta).

Kärälän!!!

Minun maassa on iso meri. Maassa on paljon kukkia. Myös siellä on kotini ja mun kaverini kotini. Siellä on urheilukenttä missä minä olen käynyt judossa. Maassa on ihana meri. Siellä on hieno mereen maisema paljon hienoja kaloja. Siellä käy uimassa aikuisia ja lapsia. ja meressä ui delfini.

Ksenia

Pransuu

Minun linna on paljon ihmisiä, ja minä olen kuningas. Minun linnassa kaikilla on oma huone. Minun linnassa on paljon ihmisiä. Minun linnassa on paljon ihmisiä. Minun linnassa on paljon ihmisiä.

Andreas

Lato

Tämä on vähän kuin kotimaani. Maassani on paljon maatiloja ja eläimiä. Maassani asuu vain 500 ihmistä. Kaikki tuntevat toisensa ja ovat ystäväksiä toisilleen. On myös paljon yhteistapahtumia. Maassani on vain kaksi taloa ja kummassakin talossa asuu 250 ihmistä. yhdessä naiset, toisessa miehet. Jos haluat enemmän tietää tule kylään. :)

By: Anna

Bikinibotam

Joka päivä on karnevaali. Karuselli pyörii. Karkkia saa ostaa. Matkamuistoja on paljon. Siellä on puhuva tulivuori. Siellä asuu iso merilohikäärme, joka on 90 vuotias.

Viktor

"Magus kommi maa"

Minun maa on karkkinen maa. Siellä asuu paljon ihmisiä joka tykkää karkeista. Siellä on tämmöinen tulivuori mistä tulee jugurttia. Siellä on ihana metsä. Siellä elää viisimiljoonaa ihmistä. Ne kaikki ovat kuitenkin ystävät. Ne elää kuusituhatta vuotta! Kuningas ja Kuningatar synnyttää vain neljä lasta. Näistä tulit kaikki ihmiset. Kaikki ihmiset ovat iloisia.

Elis

Minä näin unessa että olin Londonissa. Vasemalla oli iso ravintola. Ravintolan vastapäätä oli suuria taloja. Ravintolan nimi oli Baran's. Ravintola oli tumman ruskea. Jos menit ulos syömään sitten näit että ravintola edessä oli kaunis kiipeilykukka. Lehdet olit ihanat vaaleat vihreät. Kiipeilykukassa olit kauniit vaaleat punaiset ruusut. Ravintolan edessä istui taidemaalari. Mä haluaisin että hän maalaa minusta muotokuvan. Mun selän takana oli monta korkeaa mäkeä ja ihana aurinko.

Margit Kiisk

Earth kingdom

Minun maani on vain yksi iso pala moiden maasta. Siellä mun maassa on ihmiset, jotka osavat taitaa maata. Ja siellä on tavalliset ihmiset kuin minä. Maassa on iso kaupunki. Sitä kutsutaan Ba-sing-se'ksi. Siellä on aavikko jossa on kirjasto, mikä on hiekan alla. Minun maassa on vaarallisia paikkoja kuin: Serpent's pass, the great divide, ja the cave of two lovers. Maata johtaa Maa kuningas, kenellä on iso linna ja 10 000 soturia, eli siis maantaitajaa. Ba-sing-se'ta suojaa iso muuri. Lapset käyvät koulussa ja aikuiset on töissä.

Maan tiedot:

: väestö 112 621 523 milj.

: pinta-ala 66 679 54 km²

: isoin kaupunki: Ba-Sing-Se

Minun maa on kaikkein paras!!!

Alex

Lovla

Minun maassa on paljon kissoja. Siellä on kiltejä ihmisiä. Siellä ei ole kylmä. Lovlassa on paljon isoja kauppoja. Maassani ovat kauniit vihreät kukat. Minä asun linnassa. Linnassa on paljon lapsia. Minun tallissa ovat kauniit hevoset

Hani

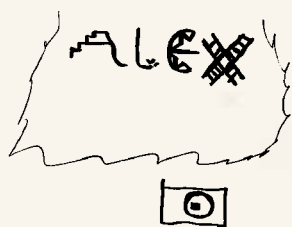
Mariam
♡

Rusalina

UMÄIMÄ

KSENIA

Maria-Helena

Hani

Aman

ELIS

Viktor..!?

Margit

ANNA ♡

Loppusanat

Valmentavan luokan väljempi opetussuunnitelma teki mahdolliseksi projektin toteutumisen tässä laajuudessa. Pystyimme käyttämään projektiin pitkäjänteisesti kaiken tarvittavan ajan ja turvaamaan henkilökohtaisella ohjauksella lapsen omaa taitotasoa vastaavan ohjauksen. Työskentelyssä oli lähtökohtana, että projekti suunniteltiin tarkasti, mutta sen toteuttaminen: kuvallinen muoto ja aikataulu elivät oppilaiden työskentelyn ja tarpeiden mukaan.

Kuten valmentavalla luokalla alkuvaiheen muussakin koulunkäynnissä, tässäkin projektissa yhteisen kielen puuttuminen oli haastavaa. Kun pääpaino oli käsillä tekemisessä, ja ohjauksessa korostettiin kuvaa ja demonstraatioita, niin kaikki sujui hyvin. Lasten työskentelyä täytyi kuitenkin seurata tarkasti koko ajan, koska ei voinut olla aivan varma siitä, että sanasto, jota opetuksessa käytettiin, oli yhteisesti ymmärrettyä. Uskon kuitenkin, että taiteen tekemisen kautta oppilaat oppivat itseilmaisun taitoja monella eri tasolla ja siinä sivussa suomen kieltä. Kaikesta huolimatta kommunikointi sujui hämmästyttävän sujuvasti, ja lapset työskentelivät ahkerasti ja tarkasti. Tekeminen oli heille mielekästä, koska apua oli tarjolla aina, kun sitä tarvittiin. Tällöin riitti rohkeutta myös kokeiluun ja spontaaniin tekemiseen. Aikuinen oli nimenomaan prosessissa tukena, mutta lapset itse suunnittelivat ja toteuttivat teoksen.

Tämä menetelmäopas esittelee Uusi maailmankartta -taideprojektin, joka toteutettiin vantaalaisessa Uomarinteen alakoulussa kevätlukukaudella 2011. Projektin aikana luokka toteutti koulun ruokalaan sijoitettavan keramiikkareliefin.

Taideprojektiin osallistuva luokka oli maahanmuuttajista koostuva valmentava luokka. Oppilaat saivat luovan toiminnan kautta koulutyöhönsä mielekkyyttä ja onnistumisen kokemuksia. Luokanopettajan arvion mukaan taideprojekti tuki myös suomen kielen oppimista, ryhmäytymistä ja yhteistyötä.

Menetelmäopas toimii ideoiden lähteenä opettajalle ja se rohkaisee soveltamaan vapaasti, vaihteittain, muunnellen ja karsien omalle luokalle sopivaksi. Vaikka esimerkkiprojekti on toteutettu keramiikasta, niin materiaali kannattaa valita omalle luokalle vapaasti, opettajan vahvuuksien mukaan!

Oppaan menetelmää voidaan soveltaa taide- ja perusopetukseen.

”Oppilaiden keksiessä omia maitaan oli mahdollisuus puhua omasta menneisyydestä sekä nykyisyydestä. Kielitaidon ollessa puutteellinen kädet kertoivat saven voimalla.”

Eeva Lydecken, luokanopettaja

ISBN 978-952-443-362-4

www.taikalamppu.fi